

INTERLANGUAGE

AMERICAN ESPERANTO MAGAZINE

Wider Horizons Thru
Interlanguage

Choosing Literature
in Esperanto

Letters from the U.N.
re "Deklaracio"

AMERIKA ESPERANTISTO

*Oficiala Organo de la
ESPERANTO ASOCIO
de NORD-AMERIKO*

NOV—DEC, 1949

Thirty-five Cents

170

AMERICAN ESPERANTO MAGAZINE

(*Amerika Esperantisto*)

G. ALAN CONNOR, *Editor*

Vol. 63

114 West 16th Street

Nos. 11-12

New York 11,

N. Y.

Associate Editors: Dr. W. Solzbacher, Doris Tappan Connor, Dr. Norman McQuown, Dr. S. Zamenhof, V. Rev. Gabriel N. Pausback, Howard E. Latham (Junula Fako).

Sustaining Board: Dr. Luella K. Beecher, John M. Brewer, A. M. Brya, G. Clayton, J. F. Clewe, Preston Davis, Jr., R. E. Dooley, Robt. Eadie, Ben B. Ehrlichman, David B. Ericson, Hal Ewen, Dr. G. P. Ferree, Anonymous, Dan Ward Gibson, Wm. H. Gix, Usonano Eksterlande, W. D. B. Hackett, George Hirsh, Howard E. Latham, A. S. Mellichamp, Anonymous, Tony Nabby, R. C. Palmer, Arnold Pennekamp, Grace Randolph, H. Elwin Reed, Mazah Schulz, H. S. Sloan, Herbert Smart, Isabel Snelgrove, Dr. Cecil Stockard, F. H. Sumner, Washington Espo Club, Flora Wyman.

CONTENTS — ENHAVO

Wider Horizons Through Esperanto	<i>Prof. Robert Gerard</i>	153
The Language Problem		156
Enjoying Esperanto Literature	<i>Wm. Solzbacher, Ph.D.</i>	157
Letters from the United Nations		162
Interlanguage Progress Everywhere		164
Esperanto in Action Around the World		166
A Lesson from History of E.A.N.A.	<i>Arthur Brooks Baker</i>	168
Official Statement by E.A.N.A.	<i>The Executive Committee</i>	169
Diversaj Anoncoj		170
Kion Ni Manĝu?	<i>W. S.</i>	171
Leteroj de Zamenhof — <i>Recenzo</i>	<i>W. S.</i>	173
Lando kie Esperanto Estas Oficiala	<i>Richmond D. Snow</i>	177
Nova Astro Inter Verdaj Steloj	<i>Myron Mychajliw</i>	178
Amiko Maljuna, Malnova, Forpasis	<i>D. W. G.</i>	179
Kanada Informo		180
Esperanto-Kroniko		181
Deziras Korespondi		184

Jarabono eksterlande, \$1.50 por kalendara jaro

Make Checks Payable to *Esperanto Association of North America*

Minimum Membership in E.A.N.A.—\$3.00 per Year

Active Sustaining Membership — \$5.00 per Year

AMERIKA ESPERANTISTO

Vol. 63

NOVEMBER-DECEMBER

Nos. 11-12

WIDER HORIZONS THROUGH ESPERANTO

FRENCH HIGH SCHOOL GIVES EXAMPLE

PROFESSOR ROBERT GERARD

Paris, France

If some Saturday afternoon you enter a classroom of the Lycée Turgot, one of the largest Modern High Schools in Paris, in the immediate neighborhood of the Place de la République, you will notice a busy group of 14-to-17-year-old youngsters actively engaged in one of the special projects of the school's extracurricular activities. One of the boys, referred to as "the secretary," is making envelopes ready for mailing. The addresses on these envelopes contain such words as *Nederlando - The Netherlands, Usono - The United States of America, Svedujo - Sweden, Anglujo - England.*

Another boy is handling various geographical materials including picture postcards from different parts of France and maps of the Paris Subway. The printed French text is in many places followed by handwritten translations in Esperanto. The materials are sent to schools in a large number of foreign countries. The language used is always the same: *Esperanto.*

Two boys are looking through a bi-lingual illustrated essay on the Dutch Dikes, a product of the collective efforts of a school in the Netherlands. One boy gives the once-over to a collection of Japanese postage stamps, just received from Japan.

You will notice a great deal of agitation around a glass-enclosed book-case, the top of which carries the strange inscription *La Verda Klubeto* ("The Little Green Club"). A

15-year-old librarian, who seems to take his assignment very seriously, hands one of the boys a book entitled *Pinokjo* (C. Collodi's "Pinocchio") while another gets *Hamleto* (Shakespeare's "Hamlet"), and a third *La Revizoro* (N. Gogol's "The Inspector"). A fourth boy receives, at his request, *La Fino* ("The Curtain Falls," by Count Folke Bernadotte); a fifth, apparently one of the youngest, wants *La Rabistoj* (Schiller's "The Robbers"), but is given *Robinsono Kruso* instead.

Another customer of the Club's circulating library, while awaiting his turn, examines an exhibit of photographs from Czechoslovakia, a map of Finland, and a map of the world on which the 23 countries in which the Club has correspondents are specially marked.

The door opens, and a boy, rather shy and embarrassed, walks in. Apparently he is a newcomer. The teacher welcomes him and explains in a few simple words how the Club is run. "It will take you about three weeks," he says, "to catch up with some of our activities. By that time you will begin to feel familiar with the world's geography because you will be taking part in our worldwide correspondence. It's a lot of fun, you know. Of course, you will have to do some studying to learn Esperanto. Look here: All words ending in *-o* are nouns, those ending in *-a* are adjectives. The ending *-as* indicates the present tense of the verb. In Esperanto, the rules of grammar have no exceptions. It is as simple as that."

The Club functions under the terms of a circular issued October 11, 1938, by the French Minister of Education, *Jean Zay*, who recommended the teaching and use of Esperanto as part of the extracurricular activities ("loisirs dirigés") at Public High Schools and Vocational Schools. Minister Zay recognized the immense services which Esperanto can render as a means of "active" pedagogical activities. He knew that the student who *does* things, and puts his mind and heart to them, is likely to get much more out of educa-

tion than the boy or girl who learns by passive listening alone. In addition to this, the study of Esperanto clarifies the student's basic notions of grammar and is, therefore, a great help in the learning of other languages.

The Esperanto Club at the Lycée Turgot in Paris is by no means an isolated experiment. Even better results are being obtained at other high schools, and also at some elementary schools, in various parts of France.

At two large expositions held during the past two years at the Pedagogical Museum of the French Government, a public school from a rural town presented exhibits received through Esperanto from a school in Australia, for instance, photos of rare animals, dried plants, etc. The exhibits were given much praise by those who saw them, including two Inspectors-General of the Ministry of Education.

The young members of the Esperanto Club at the Lycée Turgot have not only exchanged letters and various materials with students in other countries, but have actually spoken in Esperanto to a worldwide audience. This occurred when they were interviewed on the daily shortwave program in Esperanto, which the French Government's Paris radio broadcasts for the purpose of making France and French culture better known abroad.

—*L'Essor de l'Esperanto, Carcassonne, France, Oct. 1949*

The Republican Party of Brazil, in convention assembled at Belo Horizonte, unanimously passed a resolution urging the party's representatives in Parliament to support plans for the teaching of Esperanto in the schools. Such plans will come up for discussion when a School Reform Bill, now in preparation, is introduced. The resolution endorsing Esperanto was presented by the Republican Party's local organization in Rio de Janeiro. Since the Republican Party is one of the most conservative political forces in the country, and since several other political groups are also supporting Esperanto, public opinion in Brazil is being given an effective demonstration of the political neutrality of the movement.

THE LANGUAGE PROBLEM

The Universal Postal Union (UPU), founded in 1874, managed to function well these past 75 years, but now it is running into language trouble as a result of the decisions of its Paris Congress (1947). Originally, French was its only official language. Until recently its international bulletin, "L'Union Postale," was printed with four parallel columns in French, English, German, and Spanish. The Paris Congress decided to ban German (although it is the language spoken at Bern where UPU has its Secretariat) and replace it by Russian, Chinese, and Arabic. In other words, the bulletin was to be printed in six languages: Arabic, Chinese, English, French, Russian, and Spanish. It was found, however, that printing shops in Switzerland were not equipped for handling Chinese and Arabic. The Chinese and Egyptian Governments offered to have the printing done in their countries, and UPU's Executive Committee decided to issue a four-language edition (English-French-Spanish-Russian) in Bern and have the Chinese and Arabic translations printed separately and sent to those Post Office Administrations which wanted them. But this led to protests by China and Egypt; they claimed that the arrangement violated the principle of the "equality" of the six languages. Finally it was decided that, beginning 1950, the six parts will be printed separately and bound together before mailing. French will come first, and the other languages will appear in the alphabetical order of their French names: English, Arabic, Chinese, Spanish, Russian. — The waste of time, money, and energy which such a system implies needs no comment.

The late M. K. Gandbi, of India, in a letter written in 1931 stated: "I favor a unified calendar for the whole world, just as I am in favor of one currency for all countries and a world auxiliary language such as *Esperanto* for all peoples."

ENJOYING ESPERANTO LITERATURE

HOW TO CHOOSE THE RIGHT BOOK

WILLIAM SOLZBACHER, PH.D.

"Don't read good books. Life is too short. Read only the best."

As a result of a resolution adopted in 1927 by the Universal Esperanto Congress at Danzig, December 15 is celebrated annually as The Day of the Esperanto Book. This is the birthday of Dr. L. L. Zamenhof, author of Esperanto. On that day every member of the Interlanguage movement is urged to buy at least one Esperanto book. Nothing could be more fitting. Those who have studied Zamenhof's life, for instance in Edmond Privat's *Vivo de Zamenhof*, and have read his letters in the *Originala Verkaro* and in the recently published *Leteroj de Zamenhof*, know that he considered the development of Esperanto literature as a factor of the utmost importance for the gradual evolution and final success of the language.

The problem of finding the right kind of Esperanto book for the right reader is not always easy. It is a question of choosing among hundreds, perhaps even thousands, of titles. Literature in and on Esperanto now numbers almost 8,000 publications. This figure, of course, includes a large number of textbooks and dictionaries in the various languages, magazine volumes, and books which are obsolete or out of print. But even so, the choice is difficult. I counted 369 titles on the book list of the Central Office of the Esperanto Association of North America, and I am told that several hundred additional titles — not listed — are in stock. There are also hundreds of other books — including many of a specialized nature — that can be ordered from overseas through EANA's book service.

Reliable guidance in the literary field is just as difficult a problem in Esperanto as in the national languages. A considerable portion of the Esperanto press has not yet eman-

cipated itself from the policy of acclaiming anything published in the language as a "valuable enrichment of Esperanto literature," and of heaping superlatives rather indiscriminately on the excellent, the fair, and the mediocre. The result is that many members of the Esperanto movement miss a great deal of enjoyment and cultural enrichment because they do not know what treasures are available to them. Some do not buy Esperanto books at all — perhaps because they once bought a book or two which they had seen praised but which did not come up to their expectations.

Matters would be simple if some competent literary critic or organization could classify Esperanto books as "bad," "mediocre," "fair," "good," or "excellent." But reading tastes and interests differ, and some of the very best books are not suitable at all for certain types of readers.

Kalocsay's Esperanto translation of Dante's "Inferno" may serve as an example to demonstrate this. *Infero* is undoubtedly one of the greatest masterpieces of Esperanto literature. It illustrates strikingly how beautiful, flexible, and expressive Esperanto is. No superlative could be too strong to praise Kalocsay's achievement. But, the book is Dante, not a book club novel or an easy bed-time thriller. Reading Dante requires effort — in any language. To enjoy the Divine Comedy fully, the reader must be acquainted — or willing to make himself acquainted — with medieval history, philosophy, art, and literature, with the geography of Italy, with the institutions, doctrine and history of the Catholic Church, with Latin and Greek mythology. Every good Dante edition — including Kalocsay's — contains notes to facilitate understanding. But even so, some additional reading and study may be needed. If you ever tried to read Dante in your own language and found him completely unpalatable, it is unlikely that you will enjoy the Esperanto translation. If, however, you are willing to make some effort to understand the timeless beauty and wisdom

of Dante's work, you will be richly rewarded. You will also enjoy the strikingly original and beautiful 14 lithographs by Dezso Fay, a Hungarian artist, which illustrate the book.

Not all classics are difficult to read, however. Goethe's "Iphigenia," for instance, is as simple as it is beautiful. Its translation by Zamenhof is close to perfect. *Ifigenio en Taurido* is one of the most brilliant gems of Esperanto literature. The simplicity of its plot, the dignity of its dialogue, the depth of its thought are insuperable. In this drama, Goethe succeeded not only in bringing back to life the spirit of ancient Greece, but also in giving the story a human depth far beyond what Euripides, from whom he borrowed most of the subject matter, had been able to do. Goethe used simple words and phrases to achieve his effects, and Zamenhof found Esperanto ideally suited to render these in a congenial manner. Even a beginner in Esperanto is able to enjoy *Ifigenio*.

The same may not be said about Goethe's greatest and most famous work, "Faust." On the occasion of the two-hundredth anniversary of Goethe's birth, a second, revised edition of the Esperanto translation of *Faŭsto*, by Norbert Barthelmes, was published in Munich a few months ago. No one would claim that Barthelmes has come as close to the beauty of the original as Zamenhof did in *Ifigenio* and Kalocsay in *Infero*. Faust is an immensely complicated piece of poetry, and very difficult to translate — into any language. The Esperanto translation is a remarkable achievement in many ways, but it is not easy reading, and definitely not suitable for beginners. Understanding and enjoyment will be greatly facilitated by a study of the excellent Commentary, *Konciza Komentario al Faŭsto I*, by Max Butin, which also has appeared this year in a second edition.

As far as the world's classics are concerned, practically all books available in Esperanto have been published also in good English translations, so that in this particular field Esperanto is not as valuable for English-speaking people as,

say, for Brazilians, Hungarians, Norwegians, and Japanese. But there is one class of Esperanto books which even the most spoiled American friend of foreign literature will find unique and intensely interesting. These are the anthologies (*antologioj*) from the literature of the smaller nations. There is a Belgian, a Bulgarian, a Catalonian, a Czechoslovak, an Estonian, a Hungarian, a Lithuanian, a Polish, a Swedish, and a Swiss Anthology in Esperanto. Most of them are rather huge volumes. All of them contain many gems never translated into English. I would not say that every item in them is a masterpiece, but every volume contains numerous items which would be classified as masterpieces according to any standards. Some of the books are beautifully printed and illustrated. The Czechoslovak Anthology, for instance, contains 32 full-page art reproductions which present in themselves an original anthology of Czechoslovak painting and sculpture. All of the anthologies contain easy and simple reading matter as well as complicated essays, short stories as well as fragments of novels and plays, poetry as well as prose.

In addition to these anthologies, many individual masterpieces from the literature of the smaller nations are available in excellent Esperanto editions. There is, for instance, Finland's classic novel, *Sep Fratoj* ("Seven Brothers") by Alexis Kivi. It is brilliantly translated, easy to read, intensely interesting. In an amusing and sometimes deeply moving manner it acquaints the reader with the life, the ideas, the virtues and vices, and the folklore of the Finnish people.

This brings me to one class of books which is especially outstanding for variety and quality in Esperanto literature: books about travel and far-away lands. Almost every reader will enjoy such works. For example, *Aŭstralio — Lando kaj Popolo* is a book on Australia jointly written by a native-born Australian, A. Delsudo (real name Arthur M. Hyde), and a Finnish immigrant, Lauri Laiho; the volume combines the solid knowledge of the native with an emphasis

AMERIKA ESPERANTISTO

on things which a newcomer finds of particular interest. *Tipoj kaj Aspektoj de Brazilo* and *Statistika Resumo pri Brazilo* are a treasury of fascinating information about Brazil. *Faktoj pri Danlando*, profusely illustrated, gives a survey of present day Denmark in a nutshell. These are just a few of the best publications now available in this field.

There is need for a severely critical guide to Esperanto literature, emphasizing the weak as well as the strong points of the books mentioned. Such a publication, at least one making some attempt at completeness, does not yet exist, but there is one that comes close to filling the bill. It is the excellent book *Esperanto 60-Jara* by G. J. Degenkamp. Its Dutch author does not pull his punches and distributes praise and blame with laudable impartiality. I have not read as many books as he has, but wherever I was able to check him, I found his judgment sound and reliable. There are also good chapters on Esperanto literature in E. D. Durrant's *Language Problem* (in English), in J. R. G. Isbrucker's *Historio kaj Organizo de la Esperanto-Movado* and in the second volume of Edmond Privat's *Historio de la Lingvo Esperanto*.

ESPERANTO TEXT OF "DEKLARACIO" IS WELL RECEIVED

Letters expressing appreciation for the Esperanto text of the Universal Declaration of Human Rights have been received from Eleanor Roosevelt; M. Henri Laugier, Ass't Secretary-General of U. N.; Brazilian Embassy, Washington; and many others.

Val-Kill Cottage, Hyde Park, Dutchess County, New York
September 19, 1949

Dear Dr. Solzbacher:

Thank you very much for sending me the current issue of the *AMERICAN ESPERANTO MAGAZINE*, and the Esperanto text. I am very glad to have it.

With my best wishes, I am very sincerely yours,

(signed) *ELEANOR ROOSEVELT*

LETTERS FROM THE U.N.

(To Dr. W. Solzbacher, EANA, from United Nations, Lake Success.)

3 October 1949

I am directed by the Secretary-General to acknowledge the receipt of your letter of 20 September 1949 enclosing a copy of the current issue of the *AMERICAN ESPERANTO MAGAZINE* containing an Esperanto translation of the Universal Declaration of Human Rights and also a translation of the special message by the Chairman of the Commission on Human Rights which was published in the United Nations Bulletin of January 1, 1949.

I wish to express appreciation for your kindness in supplying these translations and to assure you that they will be of great assistance to the Secretariat in its work of publicizing the Universal Declaration of Human Rights.

(signed) *EGON SCHWELB*
Assistant Director, Division of Human Rights

10 October 1949

I wish to thank you for your sending me the issue of the *AMERICAN ESPERANTO MAGAZINE* containing a translation into Esperanto of the Universal Declaration of Human Rights.

May I congratulate you for the splendid contribution you made, by this publication, to our endeavors?

We are very interested to know whether you could let us have a thousand copies of a separate reprint of the Declaration in Esperanto. This would enable us to supplement your effort in distributing the translation throughout the world.

(signed) *BENJAMIN COHEN*
Assistant Secretary-General for Public Information

28 November 1949

We greatly appreciate the promptness with which you were kind enough to send the Department of Public Information the copies requested of the Universal Declaration of Human Rights in Esperanto, to which your letter of November 19 refers, and which were today received in my office.

These copies will enable us to achieve still wider diffusion of the text of the Declaration.

(signed) *BENJAMIN COHEN*
Assistant Secretary-General for Public Information

ESPERANTO IN ALL LANDS

At Versailles, France, about 200 young people, members of the Esperanto World Youth Organization (TJO), held a successful meeting in August, using only Esperanto for their discussions, games, and excursions. France, England, Germany, Denmark, Sweden, Holland, and Switzerland were represented. It was announced that the British Esperanto periodical for school children, *Juna Espero*, and the school edition of *La Juna Vivo* (organ of TJO, published in the Netherlands) would be merged.

An International Teachers Esperanto League has been organized as a result of meetings for teachers held during the Universal Esperanto Congress at Bournemouth in August. Miss V. C. Nixon, of Bournville, England, was elected President, Mr. Einar Dahl, of Uddevalla, Sweden, Secretary-Treasurer, Miss Jeanne Dedieu, of France, and Mr. P. Korte, of the Netherlands, members of the Executive Committee. The teachers adopted the following resolution: "Resolved that this Conference, attended by 110 teachers from 16 countries, affirms the value of Esperanto for relations among people of different nationalities, and recommends that all teachers' organizations support and promote the use of this language among their members, and its teaching in the schools." Teachers present: England 48, France 31, Sweden 10, Scotland 4, Denmark 3, Netherlands 3, Germany 2, Austria, Belgium, Egypt, Finland, Ireland, Iceland, Italy, New Zealand, and Wales, 1 each.

Illustrated travel booklets and folders with Esperanto text are now arriving from almost every part of the world. Latest additions to the list are: Paris, Vichy, Le Havre, and Fécamp, France; Groningen and Almelo, Netherlands; Bratislava and Karlovy Vary, Czechoslovakia; Graz, Innsbruck, and Tyrol, Austria; Belo Horizonte, Brazil; Skövde, Sweden; Helsinki, Finland; the Scandinavian Air Lines, and the Royal Dutch Air Line.

INTERLANGUAGE PROGRESS

In Havana, Cuba, the influential magazine *Diplomacia*, with editorial offices in the Press Room of the Cuban State Department, reprinted from the American Esperanto Magazine an article on "The Confusion of Languages in the United Nations," by Dr. W. Solzbacher, translated from Esperanto into Spanish by Juan de Santillana.

The Dutch thesis in the Indonesian conflict was defended in Esperanto by the Dutch Prime Minister, *Willem Drees*, writing in the bulletin of the agency Esperanto Press, Zurich, Switzerland. The article was not translated but directly written in Esperanto by the Prime Minister who has been an Esperantist for many years. (See his article, "Esperanto after the war," translated into English in the American Esperanto Magazine of September-October 1946. A copy of that issue may be secured by sending us twenty-five cents in stamps.)

The world's Catholic Esperanto movement now numbers a new organization: the Catholic Esperanto League of Japan. It was founded on the 400th anniversary of the arrival in Japan of St. Francis Xavier, the country's first Christian missionary. The League plans the publication of a bulletin or magazine. The founders are: Professor Naokazu Kawasaki, Osaka, member of the Esperanto Academy; Professor E. Minami, of the University of Tokyo; Professor Tosio Tanuma, formerly of Catholic University, Tokyo; and A. Hattiro Matubara, a bank clerk and Secretary of the Osaka Linguistic Society. — In the past, religious Esperanto activities in Japan were mainly Buddhist and Shintoist (especially the Oomoto sect).

In Guatemala, Esperanto is now being taught at the "Facultad de Humanidades," at Guatemala City. The press has been publishing numerous articles and news items concerning the Interlanguage.

ESPERANTO EVERYWHERE

The Netherlands Federation of Labor (NVV), by far the largest of the Dutch labor organizations, has begun publication of an information bulletin for labor unions abroad, in *English and Esperanto*. So far three issues have appeared. They have been well received.

The State Library of Styria, at Graz, Austria, organized an impressive Esperanto Exposition with the cooperation of the famous International Esperanto Museum established in Vienna. The printed catalogue listed the American Esperanto Magazine among the periodicals especially worth mentioning.

Language schools in various countries recently have added Esperanto to the subjects taught. One of them is The English Institute, directed by Mr. A. C. Rijnberg, at Bussum, Netherlands. In the past it has specialized in English instruction; now it has found it useful to teach Esperanto as well. In Vienna, Austria, the Minerva Language School, directed by Dr. Ekhard Mahovsky, now teaches 17 languages including Esperanto.

In Czechoslovakia Esperanto was taught during the past year in 17 public high schools and in the College of Commercial Sciences at Bratislava. Students learning Esperanto at 12 high schools in Bohemia and Moravia totaled 407. No figures are available for the enrollment at Esperanto classes in 5 high schools of Slovakia.

Love and marriage via Esperanto is easy, as has been demonstrated by many men and women who did not know one another's mother tongue when they embarked on the great adventure. Latest evidence in this field has been provided by Mr. Henrik H. Christensen, of Denmark, and Miss Trien Kuit, of the Netherlands. They were married at Zaandam, Holland, September 15, and will live happily ever after — we hope — in Denmark.

ESPERANTO IN ACTION

An International Exposition of Children's Designs and Paintings, organized last year at Lyon, France, by means of Esperanto, was so successful that it has been "taken on the road" as a permanent exposition. Its 3,000 designs from school children in 23 countries have been shown so far at Milan, Italy, and at Nancy and Angers, France. Arrangements are now being made for showing the Exposition in several cities in the Netherlands. At Angers, the showing was sponsored by the Mayor, the Principal School Inspector, the Inspector of Elementary Schools, and the principals of all local high schools.

Two new Catholic prayer books in Esperanto have appeared recently. One, published in Italy, is the third edition of Father Modesto Carolfi's *Preĝareto*. The other, *Al Altaro de Dio*, comes from Germany; its author is Father Ludwig Thalmaier. Up to now, 13 Catholic prayer books and hymn books in Esperanto have been published in 5 countries: 4 in France, 4 in Austria, 2 in the Netherlands, 2 in Germany, 1 in Italy. 2 of them have appeared in 3 successive editions, 2 others in 2 editions. The largest of these books are: *Migru kun mi* (Germany, 336 pp.), *Spirita Juvelaro* (Netherlands, 292 pp.), *Katolika Preĝlibro* (Austria, 160 pp.), and *Nia Mesmistero* (Netherlands, 132 pp.). A number of Catholic prayer cards in Esperanto have also been issued recently in the Netherlands and in Italy. They include Pope Pius XII's "Prayer for the Holy Year." (Catholic prayer books in Esperanto may be ordered from A.E.)

A Bible Study Course in Esperanto, from the point of view of the Seventh Day Adventists, was started recently by the Esperanto Department of "The Voice of Prophecy," Sanitarium, California. Its title is *La Voĉo de Profeteco*. Another Bible Course in Esperanto, based on the beliefs of orthodox Calvinism, has been published for some time at Leeuwarden, Netherlands.

AROUND THE WORLD

130 *Esperanto-speaking railroad officials* from 8 countries (Denmark, Sweden, Norway, Finland, France, the Netherlands, Austria, and Switzerland) held a six-day conference at Aarhus, Denmark, to discuss plans for the increased use of Esperanto in international railroad transportation. They also decided to expand the activities of the International Esperanto Federation of Railroad Employees (IFEFE), with headquarters at Amsterdam. The next international conference is scheduled to be held at Salzburg, Austria, in 1950.

The motion picture "Danlando" (Denmark), with Esperanto text, issued by the Danish Ministry of Foreign Affairs, has proved to be extremely popular. Requests for it have been received from more than 20 countries. The Ministry, therefore, has ordered five more copies to be made.

The International Young People's Republic "Amikeco" (Friendship) existed during the summer at a youth camp near Mellendorf, British Zone of Germany, when about 100 boys and girls from 7 countries lived and played together, using Esperanto as their common tongue. A young Dutchman, *Dirk van Rijn*, was elected the Republic's President. One of the highlights was a visit of the world-famous Hungarian-born Esperanto teacher, *Andreo Cseh*. A class of school children who had not learned Esperanto happened to be around on a short visit when he arrived. Andreo Cseh presented an effective demonstration lesson to the group.

The French Ministry of Education granted the Esperanto Society of Lille, in the industrial North, a subsidy of 17,000 francs in recognition of its merits in the field of adult education. The cash value of the grant (\$52 before the recent devaluation) is small, but the fact that it comes from the Government's Public Education budget is significant.

A LESSON FROM THE HISTORY OF EANA

ARTHUR BROOKS BAKER

The following, by *Arthur Brooks Baker*, is reprinted in abbreviated form from *AMERIKA ESPERANTISTO* of December 1910. Mr. Baker, founder of this magazine, commented on tendencies which he considered as prejudicial to the Esperanto movement in this country. The enterprise to which he referred failed, of course, but produced a certain amount of confusion and a setback in the normal growth of the Esperanto movement in North America. In the 40 years since this was written, the movement has grown in strength and wisdom and has become immune against the tendencies which Mr. Baker denounced. At least, we hope so.

The Esperanto Association of North America is at this time the representative, organized body of the Esperanto movement on this continent. An attempt is now being made to organize another association by a committee of a few persons who are dissatisfied... With a few exceptions, these leaders are persons of nervous temperament, anxious to see things move along in the way they want them to go. When they do not move in this way, they naturally want to know what and who is at fault. They seek something to blame...

Another type of person discovers that the trouble lies in the working organization of the Esperanto movement. He feels that if *he* were secretary, if *he* were president, this impatient desire to see things go just right, would translate itself into material terms, and all would be lovely...

One member of the "committee" which in its impatience wants to remedy human nature by making a new organization of Esperantists, recently wrote me that if *he* were in charge of this magazine, he could get nine-tenths of our subscribers to renew, and could get ten new ones in place of the tenth who dropped out. The man who can bend human nature into conformity with such a wild boast, would, had he lived in military days, have had Napoleon as a stable boy; Alexander the Great would have felt himself honored to sew buttons on the pajamas of such a genius...

The attempt to establish another organization is to set the Esperantists at cross purposes among themselves and make them ridiculous in the eyes of the public... "Lo," say the irreverent papers, "see the funny folks who seek to make the world of one speech. They ask a billion people to unite on a grammar, but even a few hundred of them cannot agree among themselves."

The Esperanto Association of North America

OFFICIAL STATEMENT OF EXECUTIVE COMMITTEE

From time to time we receive inquiries concerning the relationship, if any, between the Esperanto Association of North America and various "Institutes," "Foundations" and periodicals operating under such names as Esperanto Foundation, International Language Foundation, Interlanguage Foundation, National Institute of Esperanto, American Institute of Esperanto, American Esperanto Institute, Interlingual Institute, National Eureka Esperanto Institute, Zamenhof Institute, Esperanto Publishing House, Esperanto Campaign Office, Espero, Usona Revo, American Friends of World Esperanto, American Esperanto Federation, World Language Foundation. We are not sure whether this list is complete nor whether all of these "firms" are still in existence.

None of them has any connection with the Esperanto Association of North America, which is the legitimate representative body of the Esperanto movement in the United States and Canada. Practically all of them are one-man shows, or organizations existing on paper only, and some have been established for the express purpose of counteracting our Association and its democratically elected officers. Not one of them amounts to much, as far as membership or achievements are concerned. They do create, however, a certain amount of confusion in the public mind as to who represents the Esperanto movement on the North American continent.

We, therefore, wish to recall Resolution No. 10 adopted by the 39th Congress of our Association at Wilmington, Delaware, last July: "The Congress reaffirms the importance of unity of efforts among all Esperantists, reaffirms the necessity of a strong, active organization, and urges all loyal friends of EANA to engage in no activities which might prove competitive with those of the National Headquarters without first obtaining the approval of the Estraro. We strongly decry the use without official approval of misleading terms such as "Institute," "Foundation," or "Association" in connection with Esperanto activities."

*The EXECUTIVE COMMITTEE of the
Esperanto Association of North America, Inc.*

ĜOJAN KRISTNASKON KAJ FELIĈAN NOVJARON AL VI

DIVERSAJ ANONCOJ

ESPERANTO-SERVO MAINZ, gvid. *P. Becker*, komerca fakdelegito de UEA, *Mainz-Weisenau, Bleicherstr. 21, Rheinland-Pfalz, Germanujo (Franca Zono)*. Mainz estas centro de germana vinkomercio. Pruvu la praktikan valoron de nia lingvo. Mendu bonan reĵnan vinon, vinon de Mosel ktp. Postulu prezaron. Por grupanoj mi serĉas gekorespondantojn, kiuj interŝ. PM. B.v. kunsendi internacian resp. kup.

ABC — internacia koresponda kaj kolektanta klubo. Kiu deziras amikan aŭ komercan kor. aŭ interŝ. de pm, pk, libroj, gazetoj, moneroj, kaj aliaj kolekt-kuriozaĵoj, aliĝu al *ABC* (vidu supre). Skribu por prospekto al: *Prof. Petro Zevl, Kralovice u Plzne, Ĉekoslovakio*.

UEA-MEMBRECOJ por 1950: EANA estas la oficiala land-asocio de UEA en Usono kaj Kanado. Ĉiu membro de EANA aŭtomate fariĝas Asocia Membro de UEA. Sed por aldona partopreno, aliĝu al UEA kiel *individua* membro: MJ (kun jarlibro) \$1; MA (jarlibro kaj gazeto) \$2.50. Sendu vian UEA-kotizon por 1950 pere de la Centra Oficejo de EANA.

REABONOJ AL ESPO-GAZETOJ: Kiam vi sendas reabonojn por eksterlandaj gazetoj, sendu ĉiam pere de la Centra Oficejo de EANA. Tiel vi helpas al vi mem kaj ankaŭ multe helpas al via land-asocio! Jen kelkaj por via elekto: *Scienca Revuo* \$2; *Voĉo de Islando* \$.75; *Heroldo* \$4; *La Juna Vivo* \$1.25; *La Espero* (Sweden) \$1.50; *Malgranda Revuo* (6 numeroj) \$1.20.

ELEKTRO-TEKNIKA VORTARO: La Komisiono pri tiu scienco nun studas la eblecon re-eldoni, per foto-presado, tiun valoran fak-libron. Terminoj en franca, angla, germana, itala, hispana, Esperanta. Por certigi presadon sendu mendon al Centra Oficejo de EANA *nun*. Ni prizorgos la aferon kaj informos vin poste pri la preciza kosto.

KION NI MANĜU ?

W. SOLZBACHER

(*Amuza studo pri vortoriginoj en Esperanto*)

Kiel la nomoj de niaj vestoj, tiel ankaŭ la nomoj de niaj manĝaĵoj kaj trinkaĵoj montras, ke nia civilizo estas tutmonda. Ĉiuj kontinentoj alportis novajn vortojn al la lingvoj de Okcidenta Eŭropo kaj tiel al Esperanto.

La indianoj de Norda, Centra kaj Suda Ameriko pliriĉigis la civilizitan mondon per multaj gravaj vortoj, ekz. *maizo*, *tomato*, *kakao*, *ĉokolado*, *tapioko*, *manioko*, *kasavo*. Kiom da bongustaj fruktoj havas indianajn nomojn! La suka *ananaso*, la dolĉa *papajo*, la acide-dolĉa *guavo*, kies gelatenaĵo estas ŝatata frandaĵo, la aromriĉa *persimono*, la *avokado*, el kiu oni faras bonon salaton, estas fruktoj de la Nova Mondo kaj pruvas tion per siaj nomoj. *Tabako* kaj *rumo*, kvankam ili ne estas manĝaĵoj, eble ankaŭ meritas mencion ĉi tie.

Multaj fruktoj indikas originon per siaj nomoj. *Persiko* kompreneble venas el Persujo, *ĉerizo* el la regiono de Cerasus, en Azio, *cidonio* de Cydonia, en la Insulo Kreta, *kaŝtano* de Kastana, ĉe la Nigra Maro. *Banano* estas afrika, *juĵubo* araba, *mango* malaja. *Melono* estas greka, *abrikoto* araba, *pomo*, *piro* kaj *nuksa* latinaj vortoj. *Pruno* estas greka. *Suko* estas sanskrita (hinda), *sukero* kaj *siropo* estas arabaj vortoj.

Oranĝo estas araba, *pampelmo* malaja, *kumkvato* ĉina, *mandarino* sanskrita, *limedo* persa, *bergamoto* turka, kaj, *citrono* greka vorto. Ŝajnas do, ke ĉiu el la citrus-fruktoj havas alilingvan originon. La Esperanto-vortaroj estas sufiĉe konfuzaj pri la nomoj de tiuj fruktoj. Nur *oranĝo* kaj *citrono* estas oficialaj vortoj, *bergamoto* estas Zamenhofa, *mandarino* troviĝas en Plena Vortaro, *pampelmo* kaj *limedo* en Edinburgh-Vortaro, *kumkvato* nenie. Tial jen listo kun la botanikaj terminoj (latinaj) kaj la anglaj tradukoj:

(*Vidu tabelon je sekvonta paĝo.*)

AMERIKA ESPERANTISTO

pampelmo	Citrus decumana	grapefruit
oranĝo	Citrus sinensis	orange
bergamoto	Citrus bergamia	bergamot
mandarino	Citrus nobilis	tangerine
citrono	Citrus medica	lemon
limedo	Citrus limetta	lime
kumkvato	Citrus aurantium	kumquat

Rizo estas sanskrita, *spinaco* persa, *saguo* papua kaj mal-aja, *cepo* kaj *fabo* latinaj, *pizo* kaj *petroselo* grekaj vortoj. *Pudingo* estas kelta (gaela-irlanda). *Pipro* kaj *zingibro* estas sanskritaj, *cinamo* hebrea, *mento* kaj *timiano* grekaj.

El la baska lingvo venas *anĉovo* (*anchuva*, "seka"), el la islanda lingvo *haringo*. *Sardinoj* kaj *sardeloj* estis unue kaptitaj ĉe la Insulo Sardinio.

Ni finu per kelkaj rimarkoj pri trinkaĵoj. *Kafo* estas araba kaj turka vorto, *teo* venas el la ĉina lingvo, *kolao* estas afrikdevena, *lakto* greka, *kremo* latina. Kvankam la Profeto Mahometo malpermesis al siaj anoj la trinkadon de alkoholo, la araba lingvo donis al ni la vortojn *alkobolo* kaj *arako*. *Julepo* estas persa vorto, kaj ĝia unua signifo estis rozakvo. *Rumo* estas amerik-indiana vorto. La latina origino de *likvoro* estas evidenta. *Vino* estas de greka, *biero* de germana origino. *Brando* ankaŭ estas germana ("brulita" vino), kaj *ĝino* estas mallongigo de juniperbrando. *Grogo* venas de la ŝercnomo de la brita admiralo Vernon, kiu vivis antaŭ 200 jaroj; *viskio* venas el la gaela lingvo (*uisge-beatha*, "viv-akvo").

AVERTO PRI LA ADRESARO "KIU ESTAS KIU"

La land-asocio *Esperanto-Asocio de Nord-Ameriko* deziras, averti ĉiujn Esperanto-organizaĵojn tra la mondo, ke *EANA* ne respondecas en iu ajn maniero pri la adresaro *Kiu estas Kiu inter Nord-Amerikaj Esperantistoj*. Tiu adresaro estis, kaj estas, la privata entrepreno de S-ro F. A. Postnikov ("Espero"), en Arkansaso, Usono.

LETEROJ DE ZAMENHOF

(*Recenzo pri grava libro.*)

Leteroj de L. L. Zamenhof. La tragedio de lia vivo rivelita de lia ĵus retrovita korespondo kun la francaj eminentuloj. Prezentado kaj komentado de Prof. G. Waringhien. Vol. I, 1901-1906. Paris, 1948, 370 pp. Ricevebla de EANA. Bind. \$3.35, afrankite.

En la jaro 1929 multaj leteroj de Zamenhof aperis en la *Originala Verkaro*, kune kun gazetartikoloj, paroladoj, poemoj, antaŭparoloj kaj aliaj originalaj verkoj de la aŭtoro de nia lingvo. Tamen en la *Originala Verkaro* (tiu ĉefverko nun estas denove havebla de la libro-servo de EANA, \$5.00) la letera parto estis tre nekompleta. Preskaŭ tute mankis la ampleksa kaj gravega korespondo kun la francaj "eminentuloj": de Beaufront, Bourlet, Michaux, Bréton, Boirac, Sébert, Javal, ktp. La kaŭzo sendube estis, ke en 1929 la konfliktoj estis ankoraŭ tro freŝaj kaj kelkaj el la personoj rekte envolvitaj ankoraŭ vivis. Tamen post la dua mondmilito Profesoro Gaston Waringhien, Membro de la Esperanto-Akademio, sukcesis trovi kaj kopii multajn leterojn ĝis nun tute ne konitajn. Li aranĝis ilin en du volumoj, aldonante trafajn kaj utilajn komentojn.

La unua volumo de la *Leteroj* (la duan mi ankoraŭ ne vidis) estas streĉe interesa kaj profunde pensiga. Ĝi detruas "legendojn" kaj helpas nin, vidi en tute nova lumo la homan problemon de Zamenhof kaj diversajn gravajn faktojn el la historio de Esperanto.

Laŭ mia opinio la ĉapitro pri la rilatoj de D-ro Zamenhof kun D-ro Javal estas la plej signifoplena. Oni jam sciis, ke D-ro Javal, famkonata sciencisto, influhava politikisto kaj riĉulo, favoris "reformojn" en la gramatiko kaj vortaro de Esperanto. Kune kun Generalo Sébert li fondis kaj financis la Esperantistan Centran Oficejon en Paris. Poste li proponis al D-ro Zamenhof sumon da mono (laŭdire 250,000 frankoj, proksimume 50,000 dolaroj, veve multe da mono

en 1906!), kiu permesus al li dediĉi sian tutan tempon al Esperanto sen financaj zorgoj — kondiĉe, ke li reformu la lingvon laŭ la ideoj de Javal. Zamenhof, kies financa situacio tute ne estis brila, konsideris la proponon dum iom da tempo, sed fine malakceptis, ĉar “mi tre timas, ke tiam mi perdos tion, kio estas por mi la plej kara kaj plej necesa — mian moralan sendependecon.”

Ĝis nun oni ne konis la profundan tragedion malantaŭ tiu afero, en kiu la monpropono estis multe malpli grava ol alia fakto: D-ro Javal estis unu el la du “ eminentuloj ”, kiuj estis fariĝintaj intimaj personaj amikoj de Zamenhof. La alia estis Michaux. Javal kaj Michaux estis ankaŭ la solaj eminentuloj, kiuj serioze konsideris la Zamenhofan ideon pri “ homaranismo ” kaj la kreado de “ popolo neŭtralehoma ”. La aliaj konsideris tiun ideon stranga kaj eĉ danĝera. La propono, ke oni diru “ Varsovilando ” por Polujo, “ Peterburgregno ” por Rusujo, “ Parizregno ” por Francujo, kaj ke oni konstruu templojn por ideologio parte religia, parte filozofia kaj parte politika, kiu nomiĝus Hilelismo aŭ Homaranismo, ŝajnis al ili neserioza, fantazia, preskaŭ freneza. Fakte oni povas plene kompreni la Zamenhofajn ideojn tiurilatajn, nur se oni konas la tiaman situacion en Orienta Eŭropo kaj la personajn spertojn de Zamenhof.

Kvankam D-ro Zamenhof ofte *diris*, ke la ideo de Homaranismo estas al li pli grava ol Esperanto, li ne *agis* laŭ tiuj vortoj en la Javal-afero. Li rifuzis endanĝerigi Esperanton, kvankam li sciis, ke tiu sinteno riskas mortigi la simpatiojn de persono, kiu laŭ lia opinio povus multe helpi la laboron por Homaranismo. En tiu momento — en tragedia batalo interna — la praktika homo Zamenhof, la respondeca iniciatinto de Esperanto, venkis la revulon Zamenhof.

Tiu duobla naturo de Zamenhof aperas ofte kaj klare en la *Leteroj*. Unuflanke li estis idealisto plena de kompatato por ĉiuj, kiuj suferas, kaj revanta pri nova ordo de la homaro, sen naciaj, rasaj kaj religiaj antagonismoj. Li estis elpensinta tutan sistemon de ideoj pri tiu transformado de la mondo.

AMERIKA ESPERANTISTO

Aliflanke li estis realisto kun miriga lerteco pri praktikaj strategio kaj taktiko kaj kun profunda kono de la homa psikologio. Falinte inter la francajn eminentulojn, kiuj batalis inter si kaj el kiuj ĉiu estis ĵaluza kontraŭ ĉiu alia, li bezonis apenaŭ mallongan rigardon por ĝuste taksi ilin kaj scii kiamaniere uzi ĉies talenton kaj ambicion por la bono de Esperanto. Ofte li skribis, ke li estas "tute sensperta" pri tio aŭ ĉi tio. Kelkajn semajnojn poste li jam estis akirinta la "spertojn" kaj sciis precize kiamaniere solvi la problemon. En la *Leteroj* tiu modesta kaj preskaŭ timema kuracisto el Varsovio aperas kiel pensulo multe pli profunda kaj samtempe kiel realiganto multe pli realista ol kelkaj el la eminentuloj famkonataj en scienco, politiko kaj "bona societo".

Cetere legantoj devus esti singardaj, ke ili ne troigu la disputemon, ĵaluzecon, vantecon kaj personan ambicion de tiuj eminentuloj. En konfidenca korespondado oni ĝenerale parolas pli multe pri malagrablajoj kaj aferoj, kiuj *ne* funkcias bone, ol pri sukcesaj entreprenoj kaj harmonia kunlaboro. Pri tiaj aferoj oni ja povas skribi publike en la gazetoj.

Krom la malvirtoj kaj eraroj de la eminentuloj la *Leteroj* ankaŭ montras iliajn nekontestablajn meritojn. Sen Carlo Bourlet, kiu havigis al Zamenhof pagon por liaj libroj kaj artikoloj, la Majstro ne estus povinta fari siajn klasikajn tradukojn kaj ĉeesti Kongresojn. Sen Generalo Sébert kaj Rektoro Boirac la Esperanto-movado estus riskinta perei inter la manoj de senspertaj amatoroj. Eĉ Beaufront, kies rimarkoj ofte ŝajnas treege trafaj, aperas en pli favora lumo post legado de la *Leteroj*. Unu el la plej simpatiaj personoj en la *Leteroj* estas Michaux, la organizinto de la Universala Kongreso en Boulogne-sur-Mer. Aliflanke Bréton, de la Eldonejo Hachette, aperas kiel la plej nigra ŝafo. Tamen estas evidente, ke la amaraj sentoj de Zamenhof pri Bréton estis parte rezulto de la fakto, ke Zamenhof malbone komprenis la komercajn praktikojn de grandaj eldonistoj. La agmaniero de Bréton ofte estis riproĉinda. Tamen oni ankaŭ

devas konsideri, ke li ne estis riĉulo elspezanta sian propran monon, sed oficisto de granda kaj iomete burokrata firmo, kiu investis multe da mono en riska entrepreno, esperante, ke tio poste alportos al ĝi grandan profiton. La *Leteroj* ne montras al ni, kiel malfacila estis la tasko de Bréton, konvinki la aliajn estrojn de Hachette, ke la Esperanto-fako povos fariĝi grava kaj profitdona. Juĝante la tutan epizodon de ĝenerala vidpunkto, ne atentante individuajn kritikindaĵojn, oni sendube devas konkludi, ke Hachette multe helpis la progreson de Esperanto.

Profesoro Waringhien aranĝis kaj komentis la *Leterojn* kun admirinda klareco kaj preskaŭ absoluta senpartieco. Se enestas iom da persona antaŭjuĝo, ĝi estas kontraŭ Profesoro Cart, kiun li ŝajne tute ne ŝatis.

S-ro Waringhien prave korektis evidentajn gramatikajn kaj skribajn erarojn. Sed li iomete troigis tiun rolon, trudante siajn proprajn ideojn pri gramatiko kaj stilo. En kelkaj kazoj li vere tro kaprice ŝanĝis *-ata* al *-ita* kaj reciproke, *iri renkonten* al *iri renkonte*, *vi pensas necese* al *vi opinias necesa*. Laŭ mia opinio kompilanto ne devus esti cenzuristo. Anstataŭ "korekti" la stilon de Zamenhof kaj Boirac, Waringhien estus povinta korekti kelkajn el siaj propraj eraroj, ekz. *el la sola Francio* (anst. *sole el Francujo*) kaj *bierglaso* (anst. *glaso da biero*) Laŭ la *Plena Vortaro*, de kiu li estas unu el la aŭtoroj, *riveli* estas fotografia faka esprimo, ne sinonimo de *malkaŝi*.

La preso de la libro estas bona, la papero ne tro malbona, la bindo malbela, kaj la preso sur la bindo abomena. Bedaŭrinde do la eksterajo ne estas inda de la enhavo kaj estas neniel komparebla al tiu de la *Originala Verkaro*. La verko mem estas treege grava, profunde instrua kaj intense interesa.

—W. S.

NOTU: La dua volumo de *Leteroj* alvenis al ni post ĉi tiu recenzo. *Leteroj II* estas pli bone bindita ol *Leteroj I*. Mendu ilin de EANA, ĉiu volumo \$3.35, la du volumoj kune \$6.50.

LANDO KIE ESPERANTO ESTAS OFICIALA

RAPORTO DE LA ZENDIA ESPERANTO-KLUBO

La Zendia Esperanto-Klubo estas formita pasintjare en Vaŝingtono, D.K. Ĝi konsistas el kelkaj da instruistoj kiuj laboradas ĉe la Lernejo de la *Army Security Agency*. La nomo de la klubo estas prenita el tiu de fiktiva insulego "Zendio", ĉirkaŭ 3000 kilometroj malproksime de Peruo, en la Pacifika Oceano. Ĉi tiu kontinento, preskaŭ triono de la grandeco de Aŭstralio, rilatas al unu el la problemoj en ilia lecionaro. Ili jam intencas uzi la interlingvon en la Zendia problemo, kiun la militistaj lernantoj de la lernejo plenumos. Tamen, ĉi tio ne signifas ke la uzo de Esperanto havas oficialan sankcion Armean.

En la "*Mallonga Ekonomia Historio de Zendio*", oni povus legi:

"LINGVO. Esperanto estas la oficiala lingvo, kvankam oni parolas hispane, portugale, kaj diversajn dialektojn indianajn. En la havenoj kaj pli grandaj urboj, la angla estas komuna lingvo."

La aŭtoroj de la problemo bezonis neŭtralan oficialan lingvon por la "Zendianoj", kaj samtempe ili vidis la oportunon lerni alian lingvon ol tiuj, kiujn ili jam konis. Plie, per la problemo, ili esperas kreskigi intereson ĉe la lernantoj pri la temo de interlingvo (ĝenerale), kaj Esperanto (precipe)!

La naskiginto de la klubo estas *S-ro Lambros D. Callimabos*, antaŭtempa flut-solisto ja bonkonata same en Eŭropo kiel en Usono. Lia intereso pri Esperanto komencis en Eŭropo en 1935. Li gvidadas la membrojn, kaj bone instruadas ilin en la lernado de la lingvo. La ĝenerala (kaj korespondanta) sekretario estas *S-ro Richmond D. Snow*.

La celoj de la klub-membroj estas du: (1) akiri fluparolon je ili mem; kaj (2) interesigi aliajn personojn pri la potenca valoro de funkcia interlingvo.

—*Richmond D. Snow.*

NOVA ASTRO INTER VERDAJ STELOJ

SOMERA UNIVERSITATO — 1948

RECENZO: "Somera Universitato — Malmö 1948." Eldonita por U.E.A. de *The Esperanto Publishing Co.* 7" x 5". 108 paĝ. kart. prezo 75c afrankite (havebla ĉe EANA).

Enhavo: Enkonduko; La laponoj kiel kultura popolo; La kimraj artfestoj; El mirinda naturo; Astronomiaj sensacioj; Ĉefprincipoj de la nuntempa internacia juro; El la fronto kontraŭ la malamikoj de la kulturplantoj; La kalevala kulturo; Pri la sveda kooperativa movado; Du svedaj humoristoj kaj unu hungaro.

La leganto atendas universitatnivelan pritrakton de la temoj kaj vere plimulto de la prelegistoj sukcesis altnivele popularigi profunde sciencajn temojn, tenante la leganton en streĉa interesiĝo.

Bedaŭrinde ni ne povas diri tion pri la prelego de d-ro Lapenna, kiu kaptis la okazon propagandi sian materialiste-komunistan doktrinon en maniero bone konata en certa lando. La prelegisto ne pritraktis la temon objektiv-science, sed per sofismoj, primokoj kaj intence malĝustaj komentoj "disbatis" la fundamenton de nuntempa juro kaj aŭtoritate donis por la kredo kaj konfeso sian koncepton pri la juro. Ne estas loko ĉi tie detale pritrakti la prelegon por pruvi ĝian "sciencecon". Kritika kaj morale sana leganto mem eltrovos la tendencon de tiu prelego kaj kaŝitan en ĝi kanibalan moralon ("malbono estas, se la frato manĝos min, kaj la bono, se mi manĝos la fraton"). Ĉiuj penadoj de pacemaj landoj kaj homoj de bona volo por certigi al homaro la eternan pacon, malsukcesas ĝuste pro tio, ke unu grandpotenco aplikas en internaciaj rilatoj (ni ne diras jam en sia lando) kanibalan moralon.

Ni nur bedaŭras, ke UEA fariĝis la tribunalo de tiuspeca "scienco", kaj permesis al d-ro Lapenna politikan agitadon dum la Universala Kongreso. Eldonante la prelegojn dum la Somera Universitato per aparta libro, pri la prelego de d-ro Lapenna, UEA ne donis iun ajn komenton aŭ sintenon al ideoj, propagandataj dum la oficiala aranĝo de Kongreso. Nur en piednoto oni kuraĝis rimarki, ke prelegisto *permesis* uzi sufikson "ujo" anstataŭ "io". Tiu grandanima cedo de prelegisto certe valoras por kontrabande enkonduki en la oficialan eldonaĵon de UEA, ruinigajn por ĉiu socio materialistajn ideojn.

La lingvo ĉe diversaj aŭtoroj estas diversa, ĝenerale korekta kaj zorgeme polurigita, sed en la libro troviĝas multaj preseraroj.

Por kritika leganto la libron ni rekomendas.

—Myron Mychajliw

AMIKO MALJUNA, MALNOVA, FORPASIS

John Wilbur Wood multmaniere servis al Esperanto dum sia vivo. Amiko de ni ĉiuj, li estis plej intima amiko de *Dan Ward Gibson*, kiu skribis ĉi tiun nekrologon.

Mortis la 22an de Aŭgusto, *John Wilbur Wood*, 80-jara, Esperantisto de 1907, ĉe la Masonic Home (Framasona Hejmo) en Zenith, apud Tacoma, en la ŝtato Washington, Usono.

Profesie, S-ro Wood estis presisto. Li administris, dum multaj jaroj en Tacoma, sian propran komercan presejon, kiun li nomis "Acorn Press" (Presejo Glano). Ĝi estis vaste konata pro la bonkvalito kaj arteco de siaj produktaĵoj. Foje, li laboris ĉe tri ĵurnaloj en urboj de Washington-ŝtato, kiel direktoro de presa fako, kompostisto kaj linotipisto.

Li estis entuziasma Esperantisto, vigle interesata pri la progreso de la movado, kaj malgraŭ la malgrandeco de siaj monrimedoj en siaj lastaj jaroj, li daŭrigis ĝis la morto, siajn kontribuadojn al la Subtena Kaso de EANA. Dum tiuj malagemaj jaroj, Esperanto estis por li granda konsolo. Li korespondis ĝis sia morto kun kelkaj, pere de Esperanto trovitaj amikoj en diversaj landoj. Pro ĉi tiuj, speciale, ni petas ke Esperanto-ĵurnaloj diverslandaj bonvolu enmeti, inter siaj nekrologoj, kelkajn vortojn pri la forpaso de S-ro Wood.

Adiaŭ, bona amiko!

—D. W. G.

NIAJ MORTINTOJ: En Meksiko, mortis *Kolonelo Fernando Redondo*, 66-jara, meritplena tradukinto de klasika hispana poezio, aŭtoro de "Provo pri Idearo" (Vortaro pri kunrilataj ideoj), kiu estis en presado, kiam la hispana milito eksplodis. — En Ashland, Ohio, *George B. Wrenn*, longtempa Patrono-Membro kaj subtenanto de EANA, plej fidela kaj lojala samideano. — En Minneapolis, Minn., *Profesoro Henry L. Woltman*, kiu ĉiam amis Esperanton super ĉiuj lingvoj.

KANADA INFORMO

G. Clayton, Galt, Ontario, bone konata Esperantisto kaj membro de la Estraro de EANA, raportis pri interesa edziĝa festo en kiu li partoprenis kiel la "fiera patro". Li skribis: "Tiun tagon, proksimume 50 bienistoj kun edzinoj kaj infanoj venis al la bieno de mia filino por gratuli la novan paron kaj por porti amason da donacoj. Mi deĵoris je la piano, kaj ludis por dancado ĝis mi preskaŭ defalis de la seĝo pro laciĝo. Poste iu bienisto menciis pri nia malgranda Esperanto-grupo en Galt. Baldaŭ la tuta aro grupiĝis ĉirkaŭ mi, kaj dum ili manĝis sur la herbejo mi prelegis kaj demonstraciis pri Esperanto dum duonhoro." Ĉu nova modelo por estontaj edziĝaj festoj? Espereble!

R. C. Palmer, de Manitoba, dumsomere vizitis en San Diego, Kalifornio. Li skribis al la Centra Oficejo: "Mi tre ĝuas la libertempon ĉi tie. Estas mirinda lando. Certe ankaŭ vi refreŝiĝos, se vi vizitos ĉi tie dum iom da tempo." Kaj feliĉe tion ni ja faris poste!

Dez. Hackett, lerta sekretario de la Toronto Kongreso de EANA en 1948, edziĝis en Septembro ĉi-jaron. Ĉiuj sendas "Koran gratulon!" S-ro Hackett nun loĝas iom ekster la urbo Toronto, nun Lansing; sed li regule partoprenas kaj prizorgas aferojn de la Toronto-Klubo.

Cameron Macdonald, Fort William, Ontario, prezentis paroladojn pri Esperanto al Rotario-Klubo kaj Kiwanis-Klubo en Julio. Post tiuj paroladoj aperis du longaj artikoloj pri Esperanto en la lokaj ĵurnaloj.

Toronto Esperanto-Klubo komencis sian regulan programon en Oktobro. Elektiĝis kiel novaj estroj: *Jerry Lambert*, Prezidanto; *Robert Kelly*, Vic-Prezidanto; *Dez. Hackett*, Sekretario-Kasisto. La monata Bulteno de la Klubo denove aperas. Ni bedaŭras legi, ke *Fino Olive Latimer* forlasas Toronton kaj intencas iri al Meksiko por loĝi. Sed Meksiko gajnos fidelan Esperantistinon!

ESPERANTO-KRONIKO

Bonaj recenzoj pri la libro "Esperanto: The World Inter-language" aperis lastatempe en "La Revuo Orienta" (de Naokazu Kawasaki), "Aŭstria Esperanto-Revuo" (de Walter Mudrak), "La Rondo" (de F. R. Banham), "The British Esperantist" (de J.C. Rapley) kaj "Heroldo de Esperanto" (de Teo Jung). S-ano Mudrak menciis, ke "la verko jam tre utile servis al D-ro M. Fuehring, direktoro de la Aŭstria Ŝtata Ekzamen-Komisiono por Esperanto, kaj al Kortega Konsilisto D-ro F. Wollmann por verkado en la sfero de pedagogio".

Socikredito—Mallonga Klarigo (en Esperanto) estas havebla senpage de F-ino Muriel Stewart, Social Credit Coordinating Committee, Gordon House, Carrington Street, Nottingham, Anglujo.

Semajna Esperanto-artikolo, ofte ilustrita, aperas en "A Republica", plej grava kaj malnova gazeto en la brazila ŝtato Rio Grande do Norte. Gratulleteroj al la direktoro de tiu gazeto estus tre utilaj por certigi daŭrigon de la rubriko. Skribontoj ricevos ekzempleron de la gazeto. Skribu pere de la aŭtoro de la Esperanto-artikoloj, Arlindo Castor de Lima, Rua Pte. Passos 566, Natal, Rio Grande do Norte, Brazilo. Sendu leteron baldaŭ.

Fotograf-Poŝtmarkoj por la Festsezono, kaj Korespondado! Ni povas fari ilin por vi kaj la viaj. Via foto en poŝtmarkgrandeco, kiun vi povas alglui al leteroj, salutkartoj, anoncoj, ktp., 100 por \$2.00. Petu informon de: *Joseph Leaby*, 1754 Lanier Place, N. W., Washington, D. C.

"*La Nokto Antaŭkristnaska*" estas traduko de la fama angla poemo "The Night Before Christmas", kiun faris S-ro *Milton Davis*, de Sanatarium, Kalifornio. Jen peceto, kiu montras la bonecon de la traduko:

Mi aŭdis lin krei ĵus antaŭ forlasi la lokon:
"Nun Ĝojan Kristnaskon al ĉiuj!" kaj plu "Bonan Nokton!"

ESPERANTO-KRONIKO

Rio de Janeiro nun havas Couto-Fernandes-Straton honore al la famkonata Esperanto-pioniro Alberto Couto Fernandes, multjara Prezidinto de Brazila Esperanto-Ligo.

Grava katolika semajna revuo, "The Commonweal", New York, enhavis artikolon de D-ro W. Solzbacher pri Esperanto la 24an de Junio 1949.

Religiaj himnoj en Esperanto ŝajnas esti treege ŝatataj, ĉar preskaŭ samtempe aperis dum la pasintaj semajnoj *Evangelia Kantareto* en Svedujo, *Liberala Himnaro* en Anglujo, kaj *Himno de Katolikaj Esperantistoj* en Italujo. La du plej grandaj himnolibroj en nia lingvo, *Himnaro Esperanta* de Montagu C. Butler, kaj *Espero Internacia* de Ann E. Beatty, ankoraŭ estas haveblaj de EANA.

La Supera Konsilantaro de Framasonoj en Brazilo decidis, ke estonte ĝiaj pasportoj estos presataj en brazila (portugala) lingvo kaj Esperanto.

Internacia Katolika Esperanto-Kongreso okazos en Romo 10-17 Aŭgusto 1950. Adreso: P. Modesto Carolfi, O.F.M., Via Merulana 124b, Roma, Italujo.

De la Svisa Radio ni ricevis ilustritan programlibron kun anglalingva kovrilo, "Switzerland Calling". Ĝi ankaŭ enhavas la mallongondajn programojn en Esperanto. Marde parolas dufoje en Esperanto *D-ro A. Baur*, ĵaude, ankaŭ dufoje, *D-ro Edmond Privat*. Petu la programlibron de Swiss Short-wave Service, 28 Neuengasse, Bern, Svisujo.

Televiĉ-programoj pri Esperanto okazis en Britujo dum la Universala Kongreso en Bournemouth kaj la Antaŭkongreso en London. En London "aktorin" D-rino Wanda Zamenhof, S-ro Chan Yeh (el Ĉinujo), S-ro Tadros Megalli (el Egipto), F-ino Inga-Maj Adamsson (el Svedujo) kaj S-ro Mearns (el Skotlando), en Bournemouth S-ino Strönne (el Svedujo) kaj S-roj Megalli kaj Yeh.

ESPERANTO-KRONIKO

Charles H. Briggs estas bone konata kaj multe amata en Esperantolando, pro la longa, senlaca laboro por Esperanto. Antaŭ kelkaj monatoj, tiu pioniro, samideano Briggs, suferis kor-atakon. Feliĉe li nun pli kaj pli refortiĝas. Ĝus antaŭ sia malsaniĝo, li sendis al la Centra Oficejo de EANA tre interesan manuskripton en kiu estas kolektego de atestoj de proksimume 170 personoj pri la valoro kaj utilo de Esperanto al ili. Li komencis tiun kolektadon en la jaro 1932, kaj la spertoj de multaj Esperantistoj, nun bone konataj tra la mondo, respeguliĝas en tiuj paĝoj. Ni planas presadon de ekzemploj el tiu fonto de inspiro. Ni dankas al S-ro Briggs, kaj ni deziras al nia amiko rapidan kaj konstantan resaniĝon.

Speciale sendita artikolo estis en la "New York Times" (Septembro) kiu rakontis pri S-ro *Cipriano Ferraris*, New York, kaj lia lerta enigmo de "magiaj kvadratoj". Li prezentis tiun enigmon al kongreso de la Amerika Kriptogram-Asocio. Je la fino de la enigmo estas citaĵo en Esperanto. Gratulon!

Mark Starr, Ĉefo de la Usona Delegitaro al UNESCO-Konferenco, raportis: "Post multe da miskompreno kaj malŝparo de tempo pro lingva diverseco ĉe Eduka Konferenco UNESCO en Elsinore, Danlando, Junio, 1949, mi tre feliĉe partoprenis en alia konferenco en Viskadalen Altlernejo, Svedlando. Tie mi aŭdis multajn prelegojn pri la svedaj kooperativo, labor-sindikatoj, politikaj aferoj, kaj sociaj temoj kaj problemoj. Paroladoj kaj diskutoj konvene okazis nur en *Esperanto*. Mian proponon, ke UNESCO starigu (post anonco de unu jaro) instituton uzantan nur unu lingvon (Esperanto) por diskuti la teknikon kaj enhavon de edukado por plenaĝuloj, la Konferenco en Elsinore akceptis nur provizore kaj sen diskuto pri ebla studado de elektota konsil-komitato."

DEZIRAS KORESPONDI

- Austrio.* H. Wyhart, Reichsapfelgasse 17/6, *Wien XV/101.* Kor.
Azoroj. H. T. Gomes de Freitas, *Airport de Santa Maria.* Kor.
Brazilo. Ilka Figueria, Rua Joao Batista 55, *Barra do Pirai.*
Bulgarujo. T. S. Artinov, Str. Stalin Nr. 96 A., *Sliven.* PM.
Bulgarujo. D. Kančev, M. T. C., *Sliven.* PM., il PK.
Ĉekoslovakujo. J. Gottfried, Tiche nam. 8., *Trebič-Zamosti.* Kor.
Ĉekoslovakujo. O. Kulaga, *Háj u Opavy.* Kor.
Ĉekoslovakujo. J. M. Mazánek, Zapadni 4., Dusikarny, *Ostrava.* PM.
Ĉekoslovakujo. J. Studenka, *Mikulov na Morave.* Kor., il PK., PM.
Ĉekoslovakujo. J. Fucik, Masarykova 724., *Jemnice.* Kor.
Ĉekoslovakujo. J. Dočekal, *Drabotuse,* Morava. Kor., il PK., PM.
Ĉekoslovakujo. V. Basta, Kremencova 21., *Praha II.* Kor.
Finlando. Nurmio Tauno, *Metsakansa.* Kor.
Francujo. F. Depreux, 8 rue Pargaminieres, *Toulouse (H. G.)*
Francujo. J. Roux, 31bis, Av. Victor Hugo, *Apt. (Vaucluse).*
Germanujo. P. Bünemann, (24a) *Aumühle, Bez. Hamburg.* Kor.
Germanujo. H. Nothvogel, Dangersstr. 1., *Hannover-Herrenhausen.*
Germanujo. E. Seithel, Schlossgasse 21., (13a) *Aschaffenburg.* Kor.
Germanujo. G. Harth, Wittelsbacheröhe 18, II, (13b) *Straubing.*
Germanujo. H. Tietz, Bremerstr. 15., (23) *Bremen.* Kor.
Greklando. Markos Budakis, Patision 88, *Atine.* Komerc. PM.
Italujo. Ugo Melegoni, Via Cerva 6., *Milano.* Kor.
Japanujo. Saka Tadashi, Otobe-motomachi 394., *Tsu-mie-ken.*
Japanujo. Mamora Maeta, Kohama 244., *Aomori, Okidate.* Kor.
Japanujo. Shigeo Matsumoto, Eiwa I-52, *Husesi Osaka.* Kor.
Japanujo. Esp. Grupo, Murakami Lernejo, *Murakami, Niigata-Ken.*
Japanujo. T. Shibata, 417 Wakatake-machi, Higashiyama-ku, *Kyoto.*
Japanujo. S. Minami, Maenoheta 1399, Hanaoka, Matusaka, *Mie-ken.*
Japanujo. Takeshi Inoue, Miyoshi-cho 3-13, Fukagawa, *Tokyo.*
Japanujo. Kunio Naruse, Kameoka, *Kyoto.* Kor.
Japanujo. Sakamoto-Noricy, Sengari 35-2, HuruKawa, *Aomori.*
Japanujo. Ito Ŝuzo, ĉe Ito Masaji, 92 Matsumotocho, *Kanazawashi.*
Japanujo. Yonemi Maeda, Komatubara, 6., *Kakayama-Si.* Kor., PM.
Japanujo. Matumoto Ken'iti, 2431 Kugoo, *Yokosuka.* PM., il PK.
Japanujo. Sugaja Ŝooji, 579 Ŝohana, *Tojama-ken.* Kor.
Japanujo. M. Otsuka, 4 Kaminosima, Minogo, Nakakawati, *Osaka.*
Japanujo. Yoshitaka Ueda, Kaizu-Kyoku, *Sbigaken.* Kor.
Urugvajio. Helios Tato, Gobernador del Pino 3860., *Montevideo.*

IMPORTO EL DANUJO. Ĉu vi deziras importi varojn el Danujo? Indiku al ni viajn dezirojn, kaj ni havigos al vi la deziritajn artiklojn. *V. Fich & Co., Kopenhago-Brb., Korsager Alle 62, Danujo.*

BOOKS! BOOKS! BOOKS! BOOKS!

NOTE, that when you buy books from the *Esperanto Association of North America*, all profits are used to give you a better magazine and a better Central Office for E.A.N.A.

"Universala Esperanto Metodo" by Dr. Wm. S. Benson

This great Esperanto book is again available. "The only book of its kind in the world." 11,000 pictures. Pronunciation of Esperanto alphabet and table of correlatives in 36 languages. Wonderful picture-method of instruction and definition. Complete textbook, reader, dictionary — also *krestomatio* of fables, stories, humor, etc., all profusely illustrated — complete picture-dictionary in Esperanto, with most common words given in 40 languages. Encyclopedic and unique. Large volume, beautifully cloth bound, stamped in gold, 560 pp., all for \$6.00 (members *deduct* 10% up to February; i.e. send \$5.40 now).

"The World's Chief Languages" by Dr. Mario A. Pei

Famous guide to the languages of the entire world, incl. *ESPERANTO*. Formerly titled "*Languages for War and Peace*." New 3rd edition. Full grammatical surveys of world's great languages, with vocabularies — also alphabets and illustrations of the lesser languages, incl. many strange native tongues; and language history with linguistic maps — all written in interesting and easy-to-understand style. Text and vocabulary equivalents in English. A reliable guide for every student of language and languages. Big cloth volume, 663 pp., price \$6.00 (members *deduct* 10% up to February; i.e. send \$5.40 now).

THE LINGUAPHONE HOME STUDY COURSES

ORDER YOUR LINGUAPHONE FROM E.A.N.A.

You can learn *ESPERANTO*, or any of 27 other languages, by the world-renowned *Linguaphone* Ear-Eye Method. Order through E.A.N.A. for benefits to both yourself and your Central Office.

The regular list price for *Esperanto*, complete course, is \$50. Special favorable arrangements for Members, Teachers and Clubs. Also *Canadian Members* will likewise receive favorable arrangements, and pay in Canada to Canadian agency without customs duty, etc. Write to us for details of our special *Linguaphone* offers.

Esperanto, 114 W. 16th St., New York 11, N. Y.

10% OFF THESE IMPORTANT BOOKS

Discount Valid to February 1—Members Only

Books of great value to our movement, not only for high quality as Esperanto literature but also because they are published by official departments of the Brazil Government. These two quite different volumes serve as irrefutable answers to the question: "Do important organizations and governments use Esperanto?" They should be in every Esperantist's library.

"Tipoj kaj Aspektoj de Brazilo"

Entirely in Esperanto. Selections of articles published by the official Brazilian National Council of Geography. Beautiful volume on the life, customs, and country of Brazil (the Amazon, jungles, gauchos, natives, wondrous plants, diamond-hunters, etc.) Richly illustrated with 37 large full-page art engravings, suitable for exhibit or framing. Best coated paper, 152 pp, large format 7" x 10½". A *must* for every Esperantist's library. While present stocks last you may choose as follows: Art-card covers \$2.50; card panels over leatherette \$3.25; leatherette stamped in gold \$4.00; postpaid. (*Deduct 10%*).

"Statistika Resumo pri Brazilo"

All material in 3 languages: English, Portuguese, and Esperanto. A large and impressive book of Brazil statistics with full indices, by the official Institute of Geography and Statistics. Physiography, demography, economy, social welfare, culture, administration (with divisions in great detail). The full listing of terms in all fields, makes it a real contribution to Esperanto terminology (with English and Portuguese equivalents). A purely statistical and scientific production, with preface, indices and chart. 267 pp (nearly an inch thick), large format 7¼" x 10½", bound in strong flexible card covers. While they last, \$3.00 postpaid. (*Deduct 10%* — i.e. \$2.70.).

Esperanto, 114 W. 16th St., New York 11, N. Y.